

**Redovisning rörande militär planering och underrättelseinhämtning samt insatsorganisationens beredskap**

(Del av uppdrag 1b – Regeringsbeslut 9, Planeringsanvisningar 2004-09-30, Fö2004/2233/MIL. SR 05 – Regeringsbeslut 8, Regleringsbrev för 2005, 2004-12-22, Fö2004/411/MIL m fl).

INNEHÅLL

|   |           |
|---|-----------|
| <b>1. Del av uppdrag 1b – Ökade krav på förberedande militär planering och underrättelseinhämtning.....</b> | <b>2</b>  |
| 1.1 Uppgiften .....   | 2         |
| 1.2 Sammanfattning .....  | 2         |
| 1.3 Redovisning .....   | 3         |
| 1.3.1 Metod.....  | 3         |
| 1.3.2 Grundläggande antaganden.....   | 4         |
| 1.3.3 Analys .....  | 5         |
| 1.3.3.1 EU:s snabbinsatsstyrkor .....   | 6         |
| 1.3.3.2 Förberedande planering inom EU - begrepp .....  | 9         |
| 1.3.3.3 Förberedande planering inom EU - metodik.....   | 12        |
| 1.3.3.4 Försvarsplanering – Sverige .....   | 15        |
| 1.3.3.5 Jämförelse ledningsnivåer EU – Sverige.....   | 17        |
| 1.3.3.6 Insatser ledda av NATO eller FN .....   | 19        |
| 1.3.3.7 Underrättelser.....   | 20        |
| 1.3.4 Slutsatser .....  | 21        |
| 1.4 Begreppsförklaringar .....  | 23        |
| <b>2. SR 05 – Vidtagna åtgärder för insatsorganisationens beredskap .....</b>                               | <b>24</b> |
| 2.1 Uppgiften .....   | 24        |
| 2.2 Sammanfattning .....  | 24        |
| 2.3 Redovisning .....   | 25        |
| 2.3.1 Avgränsningar .....   | 25        |
| 2.3.2 Läget i Försvarsmakten vid utgången av år 2004.....   | 25        |
| 2.3.3 Vidtagna åtgärder för år 2005 .....   | 30        |
| 2.3.4 Sammanfattning av viktigare åtgärder inför 2005 .....   | 33        |

## **1. Del av uppdrag 1b – Ökade krav på förberedande militär planering och underrättelseinhämtning**

### **1.1 Uppgiften**

Ur regeringsbeslut 9, 2004-09-30, Fö2004/2233/MIL:

*”Utvecklingen av snabbinsatsstyrkor inom EU, inklusive en svenskledd styrka, ställer ökade krav på förberedande militär planering, underrättelseinhämtning och kopplingen dem emellan. Förberedande planering på grundval av EU:s bevakningslista bedöms nödvändig i syfte att identifiera och kategorisera sannolika insatsområden för att underlätta inriktning och styrkegenerering samt direkta insatsförberedelser. I den utsträckning denna styrka skall användas i insatser ledda av FN eller Nato bör motsvarande planering göras. Försvarmakten skall redovisa förutsättningar och konsekvenser för hur Försvarmakten löpande kan utarbeta underlag i detta avseende, samt hur detta påverkar utvecklingen av den operativa ledningsfunktionen. En särskild delredovisning skall genomföras senast den 8 november 2004.”*

### **1.2 Sammanfattning**

Utvecklingen inom EU med bland annat snabbinsatsstyrkor ställer nya krav på förberedande planering, underrättelseinhämtning, organisation och utbildning.

För att kunna utnyttja konceptet med snabbinsatsstyrkor måste alla ledningsnivåer involveras i förberedande planering. Planeringen måste kunna pågå kontinuerligt. Den politiska nivån måste bli mer involverad och aktiv i insatsplaneringen och medverka i planeringsprocessen.

Förberedande planering utifrån ett urval av konfliktområden kräver kontinuerlig underrättelseinhämtning och bearbetning av dessa områden. Detta påverkar i sin tur inriktningen av samtliga delar av underrättelsetjänsten och måste beaktas i den årliga och löpande underrättelsetjänsten. En avgränsning och prioritering av EU bevakningslista är nödvändig.

Utvecklingen av insatsledningsprocessen måste innehålla kompetens på samtliga nivåer för planering av internationella insatser. Denna planering måste kunna genomföras både nationellt och i internationell samverkan.

I planeringsprocessen bör det finnas planeringsteam på olika nivåer motsvarande Contingency Planning Team (CPT) som arbetar löpande med utarbetande av insatsplaner.

Personal bör avdelas för att kunna delta i planeringsarbetet i internationella staber. I vissa staber krävs ständig representation för att tillvarata svenska intressen och förbereda svenska insatser. Partnerofficerare måste beredas plats att delta i vår planering på olika nivåer.

Senast 2007-01-01 måste våra ledningsnivåer vara organiserade och utbildade så att vi kan delta i EU:s militära planeringsprocess och fullt ut tillämpa EU:s planeringsmetoder.

För att kunna bemanna internationella staber krävs att relevant kompetens kan avdelas. Den legala statusen för utländska officerars deltagande i insatsplanering och ledning i Sverige måste säkerställas.

### 1.3 Redovisning

#### 1.3.1 Metod

Arbetet har bedrivits enligt nedanstående bild. I ett första steg har vissa utgångsvärden kartlagts för att tydliggöra den kontext som ger förutsättningar för en svensk förberedande militär planering. I nästa steg har analyserats hur den svenska planeringen bör knytas till EU:s motsvarande planeringsprocess samt vilka krav som ställs på underrättelsefunktionen. Utifrån detta resonemang har vissa slutsatser dragits kring förutsättningar och konsekvenser för Forsvarsmakten samt specifikt hur den fortsatta utvecklingen av den operativa ledningsfunktionen påverkas.

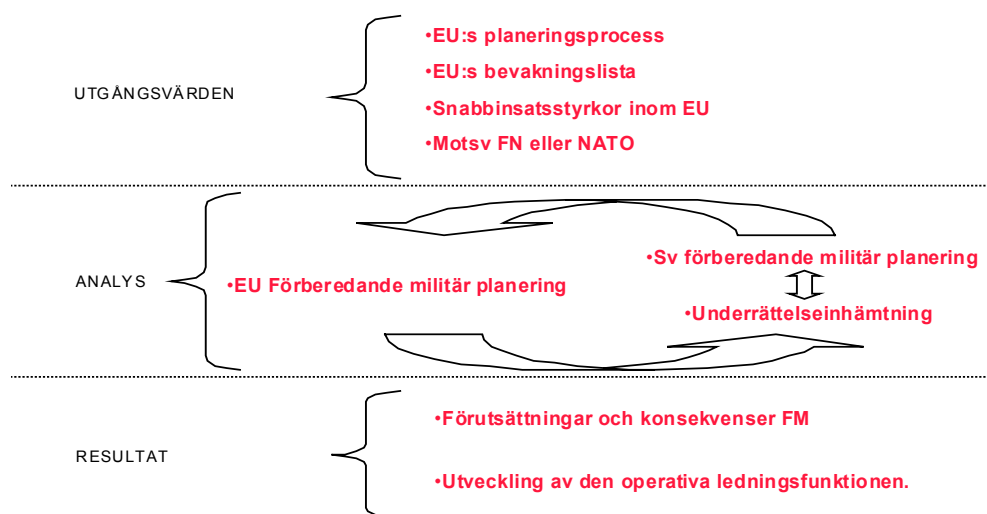


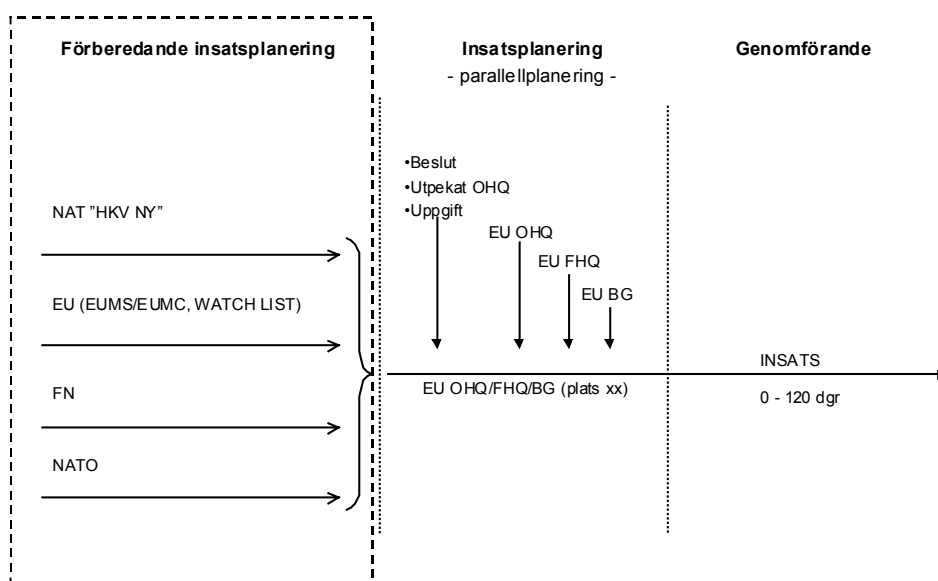
Bild 1: Metod

### 1.3.2 Grundläggande antaganden

- *EU Headline Goal är planeringsförutsättning.*  
Uppdraget förutsätter att EU:s militära struktur och metoder fullföljs och utvecklas enligt ”Headline Goal”.
- *EU:s prioriterade bevakningslista som grund.*  
För att få en styrning och avgränsning av planeringsalternativen måste en prioritering/urval av bevakningslistan kontinuerlig regleras från statsmakterna.
- *Nationell ledningsfunktion enligt FB 04 är dimensionerande.*  
Uppdraget måste inrymmas i de personalramar som är anvisade för HKV NY.
- *EU Operational Headquarters (OHQ) får en beredskap som är relevant för tidig planering.*  
Inom ett EU OHQ finns ett CPT som för närvarande består av ett antal officerare från moderhögkvarteret. Detta team är inte internationellt vilket kommer att bli ett krav om tidig planering skall genomföras.
- *EU:s/NATO:s planeringsprocess används.*  
För att vår planering skall bli kompatibel och fungera i internationellt sammanhang måste vi på alla nivåer använda EU:s/NATO:s planeringsprocess.
- *Vår snabbinsatsstyrka kommer att ledas från ett svenskt styrkehögkvarter; Force Headquarters (FHQ) under EU:s strategiska ledning.*  
Om Sverige är ”Framework Nation” måste vårt OHQ (HKV insatsledningsstab) och FHQ (OPIL) leda insatsen. Förutsättningar för detta kommer att redovisas i uppdrag 1d 2005-05-02. Om operationen utvidgas förutsätts att ett internationellt OHQ aktiveras.
- Förutom den svenska snabbinsatsstyrkan kan andra multinationella funktioner finnas/anslutas till operationsområdet. Exempelvis flygstöd, rekognosceringsstyrkor, underrättelseförband etc.
- Om Sverige får ledning av operationen måste vi förutsätta att partnerofficerare kan delta i planeringen och ingå i den svenska ledningsstrukturen.

### 1.3.3 Analys

I anslutning till en insats pågår ett antal verksamheter enligt nedanstående bild. Insatsplaneringen tar sin utgångspunkt i den förberedande insatsplaneringen och är en förlängning av denna planering. Förberedande insatsplanering bedrivs av ett antal aktörer där EU, NATO och FN har störst betydelse för Sveriges del.



**Bild 2:** Visar Förberedande insatsplanering i relation till övriga faser av en insats längs en tidsaxel. Bilden ger även exempel på organisationer som genomför förberedande insatsplanering.

### **1.3.3.1 EU:s snabbinsatsstyrkor**

En Battle Group (EU BG) är minsta enhet för att kunna utgöra en snabbinsatsförmåga i en EU-ledd krishanteringsoperation. Konceptet bygger på multinationalitet som princip och styrkan kan sättas samman av en Framework Nation, en multinational koalition eller av en medlemsstat.

Grunden i styrkan är en manöverenhet av bataljons storlek, förstärkt med understöds- och underhållsresurser. En generisk storlek har satts till 1 500 soldater och styrkan leds av ett tillhörande styrkehögkvarter (FHQ). Den sammansatta styrkan (Force package) består därmed av styrkehögkvarteret, en Battle Group och strategiska stödresurser så som strategiska flygtransporter, logistik och eventuella sjö- och luftstridskrafter. Vid en insats leds den sammansatta styrkan på militärstrategisk nivå i sin tur av en Operational Commander (OpCdr) med ett Operational Headquarters (OHQ). Storleken, sammansättningen och antalet Battle Groups kan variera inför varje enskild insats.

Ambitionen är att EU skall kunna besluta om en operation inom fem dagar efter det att EU har antagit ett Crises Management Concept (CMC). Snabbinsatsstyrkan skall sedan kunna börja lösa sina uppgifter i Joint Operation Area (JOA), i ett område 600 km från Bryssel, upp till 120 dagar, inom 10 dagar efter beslut. EU:s initiala förmåga kommer att ha full operationell kapacitet från och med 1 januari 2007.

## Beslutsprocessen

Nuvarande besluts- och förberedelseprocess inför en internationell insats med svenska registerförband är mellan en till tre månader. Med ett utvecklat snabbinsatskoncept inom EU måste denna process förkortas. För att klara tio dagars insatsberedskap krävs förberedande insatsplanering, s k Advance Planning, och övriga förberedelser som skapar goda förutsättningar för aktuella insatsförband. Dessa åtgärder är dock inte tillräckliga. För att komma ner i efterfrågade insatstider krävs även att den politiska beslutsvägen förkortas vilket illustreras genom exemplet i nedanstående bild.

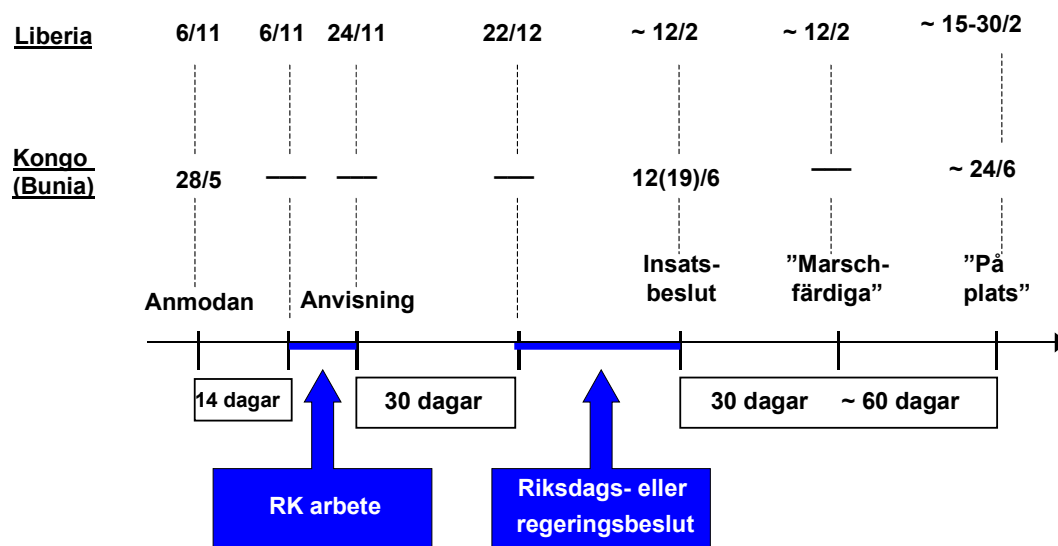
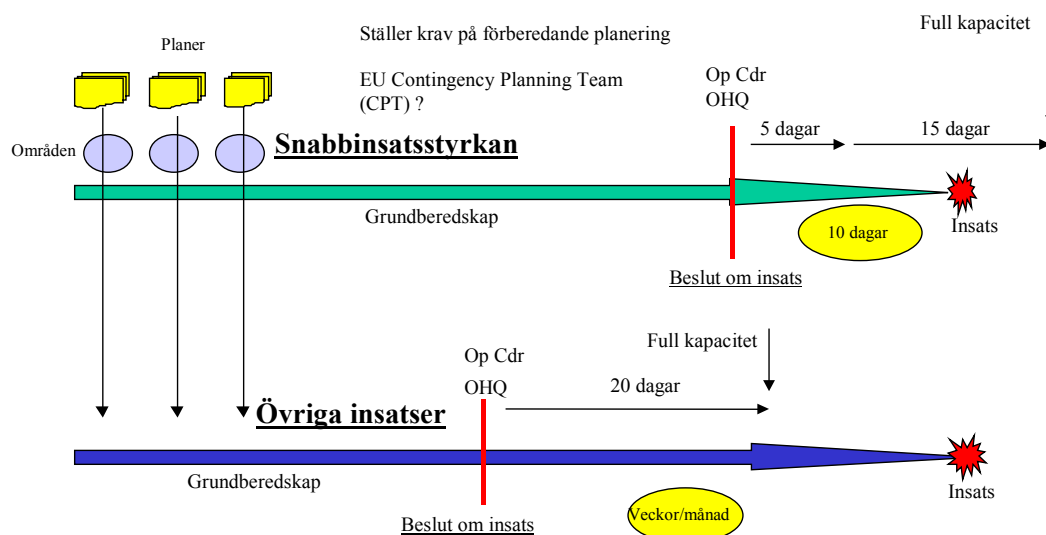


Bild 3: Exempel på tidsförhållanden i beslutsprocessen vid två genomförda insatser med registerförband.

## Ledning av snabbinsatsstyrkan

Om snabbinsatsstyrkan skall kunna insättas med tio dagars beredskap krävs att ledningsfunktionen kan genomföra ledning av insats inom motsvarande tid. I EU:s nuvarande ledningsstruktur utses OpCdr och EU OHQ aktiveras först vid beslut om insats. Detta innebär att EU OHQ efter fem dagar har begränsad ledningskapacitet och först efter tjugo dagar har full ledningskapacitet. Detta innebär att tilltransport och gruppering i insatsområdet sammanfaller med den inledande planeringen och utarbetande av Concept of Operation (CONOPS) och Operations Plan (OPLAN).



**Bild 4: Tidsförhållanden från beslut om insats till insats för snabbinsatsstyrkan respektive övriga insatser.**

För att erhålla harmoni mellan planering och insats måste det planeringsteam, CPT, som är avdelat ur OHQ moderhögkvarter, ha utarbetat en förberedande CONOPS och OPLAN för insats, tidigare i beslutsprocessen. Denna planering bör även ha föregåtts av en Generic Planning. F n består CPT (t ex brittiska OHQ) av officerare från moderhögkvarteret; Parent Joint Headquarters (PJHQ). Motsvarande bedöms fallet vara vid de övriga fyra anmälda OHQ. Vid en operation där NATO:s ledningsstruktur skall användas finns motsvarande CPT i drift kontinuerligt och är bemannat med NATO-officerare.



För att planeringen skall vara acceptabel för alla deltagande medlemsländer bör dessa CPT tidigt göras multinationella. För att våra nationella intressen skall tillvaratas måste vi ha representation i CPT. EU:s ställningstagande avseende tidig planering är en förutsättning för att snabbinsatsstyrkan skall kunna användas inom avsedda tidsramar. FHQ måste kunna leda samtidigt som snabbinsatsstyrkan initieras.

### ***1.3.3.2 Förberedande planering inom EU - begrepp***

EU:s politiska strategiska försvarsplanering leds av Kommittén för Utrikes- och Säkerhetspolitik (KUSP) inkluderande Europeiska Unionens Militär-kommitté (EUMC) och Europeiska Unionens Militära Stab (EUMS). Rutinmässigt skall EUMS leda förberedande militärstrategisk planering med målsättningen att ge EU bättre möjlighet att hantera eventuella framtida kriser. EUMS skall även under uppkommande kriser leda krishanteringsplanering på militärstrategisk nivå och utarbeta ett antal prioriterade militärstrategiska alternativ som grund för EUMC rådgivning. Militärstrategisk planering kräver alltså att EUMS genomför två av varandra kompletterande funktioner: förhandsplanering och krishanteringsplanering.

Nedan följer en beskrivning av de faser som enligt EU ingår i eller är nära relaterade till förberedande insatsplanering. I beskrivningen används de anglosaxiska begreppen för att undvika en otydlighet orsakad av översättning.

#### **Early Warning**

Early Warning är en process som ger förutsättningar för och inriktar planeringsprocessen. Uppföljning av EU Whatchlist kan ses som en del av Early Warning. Processen bedrivs på en politisk nivå med stöd av militärstrategisk kompetens. Syftet är att genom övervakning av presumtiva oroshärdar indikera behov av förberedande insatsplanering.

#### **Advance Planning (förberedande insatsplanering)**

Syftar till att skapa goda förutsättningar att hantera en möjlig framtida kris. Slutprodukt är ett antal militärstrategiska handlingsalternativ. Planeringen skall kunna överprövas och justeras efterhand som den säkerhetspolitiska situationen förändras. Inom EU anses Advance Planning bestå av två delar: Generic Planning och Contingency Planning.

### **Generic Planning**

Generic Planning är en utveckling av grundläggande planer för möjliga framtida operationer. Planeringen utförs utifrån ett brett spektrum av oroshärddar som kan komma att utvecklas mot en kris där behov av militära medel kan finnas. En stor del av faktorerna kring operationen är okända och kan inte heller antas. Arbetet är av karaktären datainsamling och kunskapsuppbyggnad som syftar till att underlätta nästa steg i planeringen.

Generic Planning skall underlätta utarbetande av militärstrategiska råd till politisk nivå samt utgöra en grund för att utveckla CONOPS och OPLAN vid nästa planeringssteg

### **Contingency Planning**

Contingency Planning är en utveckling av planer för framtida operationer där en stor del av faktorerna kring operationen är kända eller möjliga att ansätta. Planeringen sker inte på lika stor bredd som i Generic Planning utan utifrån prioriterade oroshärddar. Planer på den här nivån produceras i så hög detaljeringsgrad som möjligt och en bedömning av resursbehovet utförs. Planerna är fortfarande för odetaljerade för att utgöra en insatsplan. Planeringen skall utgöra en grund för och underlätta påföljande Crisis Response Planning.

### **Crisis Response Planning**

Genomförs då militär insats bedöms som mycket troligt medel i hantering av en specifik kris. Någon gång under eller i omedelbar anslutning till Crisis Response Planning tas beslut om militär insats.

Följande aktiviteter skall genomföras:

- Val av handlingsalternativ (utarbetas under Advance Planning)
- OpCdr utses
- Utarbetande och auktorisering av Initial Military Directive (IMD) till OpCdr
- Utarbetande av OPLAN.

Den militärstrategiska planeringen slutar inte i och med att operationen initieras. Parallellt med insatsen bedrivs fortsatt bevakning av den säkerhetspolitiska situationen och krisens utveckling för att förutse framtida planeringsbehov.

## EU WATCHLIST

EU WATCHLIST tas fram två gånger per år av Rådsekretariatet i Bryssel och föredras i KUSP. Medlemsländerna har möjlighet att påverka även under beredningsfasen i Rådsekretariatet, t ex genom sina Point Of Contacts i EUMS och Situation Centre (SITCEN). Av flera skäl är listan ett exempel på det möjligas konst, inom en europeisk organisation med 25 medlemsländer och antalet länder på listan måste anses som för stort. Bedömningen är att endast ett fåtal medlemsländer har förmåga att bearbeta hela listan, Sverige måste göra prioriteringar. En rimlig inriktning är att Försvarsmakten i regleringsbrevet inriktas mot tre till fyra potentiella insatsområden ur Watchlist. Rör prioriteringsinriktningen områden som normalt inte bearbetas av Försvarsmaktens underrättelsetjänst, krävs inriktning minst ett år i förväg innan substantiell planering kan genomföras.

### Generiskt exempel på EU WATCHLIST

| <i>Land</i>     | <i>Bedömda riskfaktorer</i>  | <i>Nuvarande situation</i>   | <i>Bedömning</i>   |
|-----------------|--|--|--|
| <b>Alfaland</b> | Den <b>sociala och politiska situationen</b> medför fortsatt risk för instabilitet. Svag regering utan parlamentarisk grund. Splittrad opposition. Ökad regional splittring. ♣<br><b>Ekonomi</b> är inne i en långvarig stagnation, stort budgetunderskott och finanskris i kombination med utbredd fattigdom och akuta sociala behov. ♣<br><b>Svag regering och svaga institutioner, utbredd korruption.</b> ♣<br><b>Försvarsmaktens och säkerhetsstyrkornas lojalitet och attityd.</b> ♣ | Politiska spänningarna minskar, men situationen är fortfarande spänd. Den svaga regeringen, influerad av hot om utbredda protester, från en radikal opposition, är delvis förlamad. Oförmåga att besluta och genomföra reformer. Försvarsmakten och säkerhetsstyrkorna förblir lojala, så länge de potentiella kriserna upplevs vara under kontroll. ⊗ | På medellång sikt är bedömningen osäker, inklusive president M möjlighet att sitta kvar sin mandatperiod. Regeringen kommer att möta hårda krav på att genomföra svåra och långtgående beslut. ♣ |
| <b>Betaland</b> | <b>Islamisk extremism/terrorism</b> ♣  | Socialt, ekonomiskt och utifrån regionala sammanhang, är Betaland en ideal grogrund för islamisk extremism. Det finns flera extremist- och terrorgrupper i landet, som agerar utifrån oftast egna och skilda mål. Länkar mellan flera av dessa grupper och Ben Adigerillan i Xistan, är existerande och utvecklas. ⊗                                   | Fortsättning av terrorism och kriminella handlingar. Hög risk för spridning av islamisk extremism till gränsande länder. Regeringen intensifierar sina insatser mot extremisterna. ⊗             |

♠ Extrem ♣ Allvarlig ⊗ Onormal \* Normal

### 1.3.3 Förberedande planering inom EU - metodik

Förberedande insatsplanering leds och genomförs parallellt på tre nivåer:

- Militärstrategisk nivå (OHQ/insatsledningen HKV)
- Operativ nivå (FHQ/OPIL)
- Taktisk nivå (Component Command/taktiska kommandon).

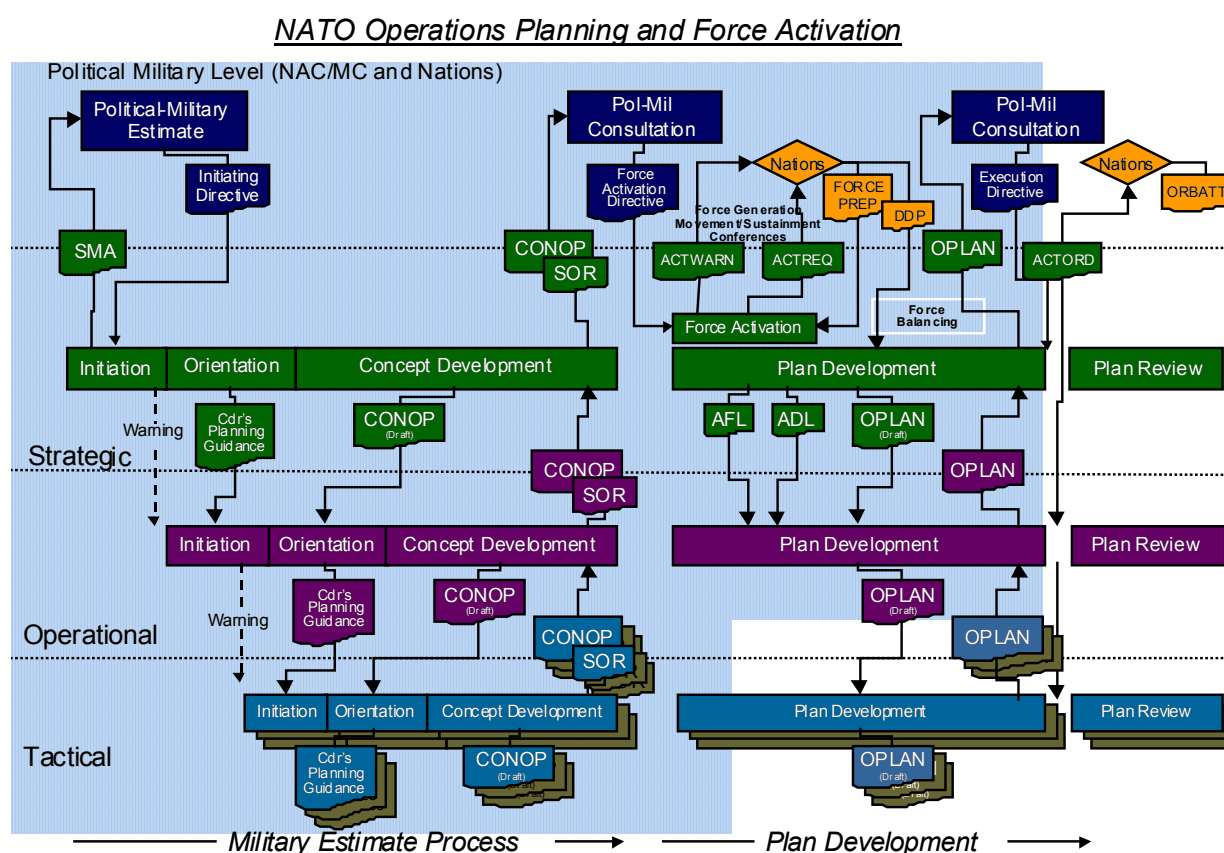
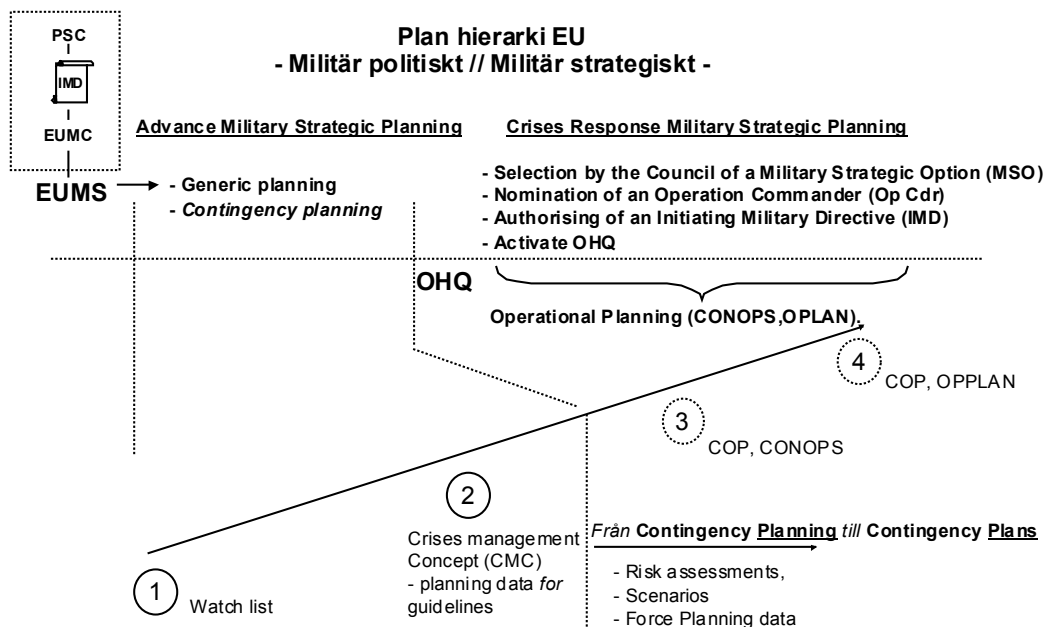


Bild 5: NATO Operations Planning Process illustrerar parallell planering.

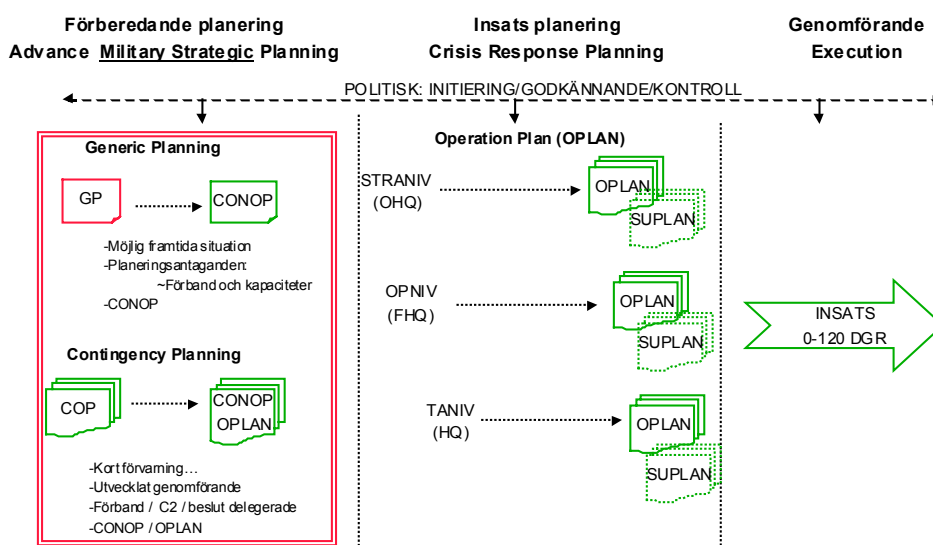
Ovanstående bild redovisar strukturen för parallell planering med dess olika nivåer. Denna process har beslutats att användas inom EU vid planering av EU:s operationer. Vad avser förberedande planering sker den i huvudsak inom processer som beskrivs inom den vänstra delen av bilden. Fördelen med att genomföra parallell planering är att alla nivåer kan påbörja planering tidigt för att påskynda processen. Inom vissa funktioner kan det finnas ett större behov än hos andra att fortsätta planeringen ytterligare, t ex inom logistik och transporter. För att kunna utnyttja konceptet med snabbinsatsstyrkor måste alla ledningsnivåer involveras i förberedande planering och pågå kontinuerligt.



**Bild 6: Från förberedande insatsplanering till insatsplanering.**

Bilden ovan visar planeringsstegen från rutin enligt Watchlist till färdig OPLAN. Steg 1 och 2 bedöms kunna genomföras i EUMS med stöd av medlemsländer medan steg 3 och 4 bedöms kräva resurser från något av EU OHQ.

**EU - PRODUKTER/ÖVERGRIPANDE**



**Bild 7: Planeringsprodukter från respektive planeringsfas.**

**Framework Nation**

En Framework Nation ställer en OpCdr och OHQ till förfogande och svarar för huvuddelen av ledningskedjan med stabs- och ledningsstöd. Den exakta uppdelningen av planeringsaktiviteter mellan EU och Framework Nation beror på omständigheterna kring aktuellt insatsområde. PSC utser Framework Nation när en av EUMS utarbetad Military Strategic Option (MSO) är vald. En Framework Nation kan tas i anspråk tidigt i den strategiska planeringsprocessen.

**Advance Planning Cell/Operational Liason and Reconnaissance Team (OLRT)**

För att möta det behov som finns avseende planering och snabbhet inrättas i olika permanenta högkvarter Advance Planning Team för Generic Planning. Teamet arbetar med planering inför eventuellt kommande insatser. Inom FHQ inryms ett OLRT som inom fyra timmar skall kunna åka iväg till ett operationsområde och förbereda grupperingen.

För att vi skall kunna bedriva förberedande planering måste vi kunna närvara i dessa planeringsteam och i vissa fall upprätta egna.

### EUMS civilmilitära cell

Den civilmilitära cellen som upprättas i EUMS har till uppgift att öka förmågan till early warning, bedömningar och strategisk planering i civila och militära frågor. Cellen skall ha förmåga att sätta upp en operationscentral för att leda en gemensam civil och militär krishantering och då inget nationellt högkvarter är identifierat. För att kunna förstärka operationscentralen skall det finnas en pool av utpekad och tillgänglig personal från medlemsstaterna. Varje individ skall kunna identifieras med namn, förband och utbildningsstatus. Då ett högkvarter för en krishanteringsoperation upprättas på "case by case"-basis krävs det en mekanism för bemanning och förstärkning under rutin.

#### 1.3.3.4 Försvarsplanering – Sverige

Försvarsplanering är ett vitt begrepp som används för att beskriva den process som omvandlar politisk inriktning av Försvarsmaktens operativa förmågor, via militärstrategiska bedömanden, till operativa och taktiska planer för såväl nationella behov som inför genomförande av internationella insatser.

Traditionellt sett har försvarsplanen i huvudsak fokuserat mot de nationella behoven. Fortsättningsvis kommer Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser ges allt större tyngd. I och med detta ställs ökade krav på regeringen att ge tydligare inriktning för försvarsplanering mot den internationella arenan. Vilka internationella insatser som bedöms vara aktuella och prioriterade bör avgöras utifrån:

- svenska intressen
- potentiella partners intressen
- konfliktutveckling. (I de fall insatsen förväntas genomföras inom ramen för EU utgör EU:s bevakningslista inriktning.)

De situationer och uppgifter som Försvarsmakten kommer att ställas inför illustreras i försvarsplaneringen genom ett antal scenarier med nationell alternativt internationell inriktning.

Scenarier för:

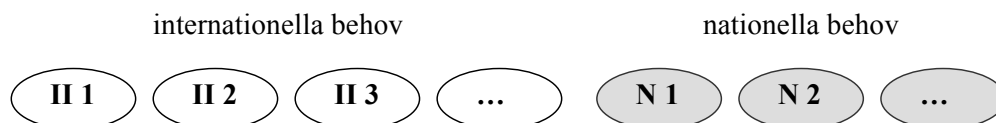
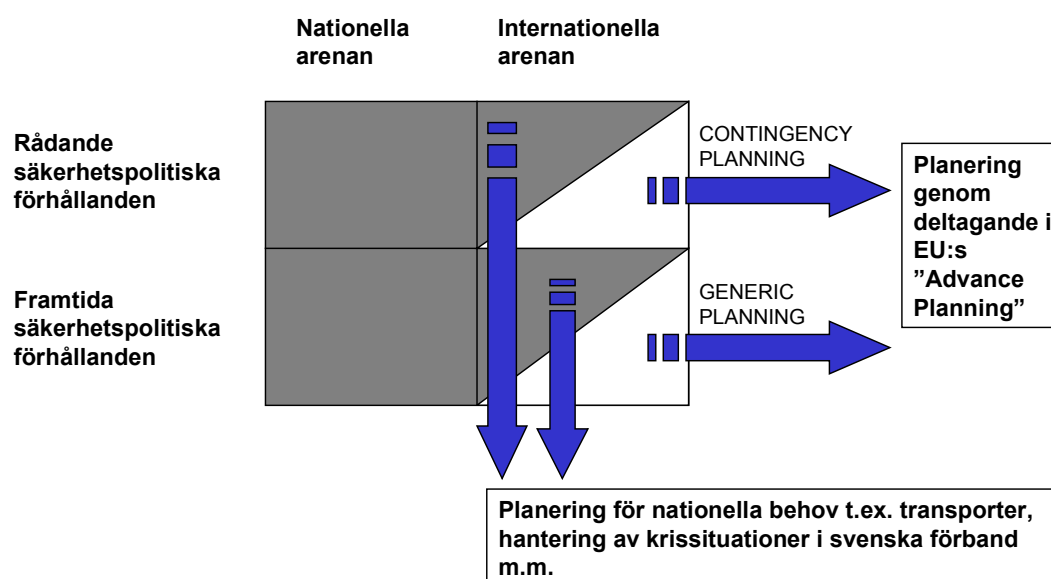


Bild 8: Spektrum av scenarier för försvarsplanering.

Planering sker dels mot situationer som bedöms kunna inträffa under nu rådande säkerhetspolitiska förhållande, dels mot situationer som kräver något förändrade säkerhetspolitiska förhållanden. Den planering som sker för nationella behov innefattar detaljerad operativ planering som utvecklas av Försvarsmakten.



**Bild 9: Svensk förberedande planering för såväl nationella som internationella behov.**

Planering för eventuella internationella insatser utförs till största delen av den organisation (exempelvis EU) eller nation som är ålagd att bedriva operativ planering för insatsen. Försvarsmaktens roll är då att bedriva viss planering främst avseende nationell ledning, bl a transport av trupp till och från operationsområde samt hantering av krisituationer där nationellt agerande förutsätts. I övrigt deltar Försvarsmakten i den operativa planering som utförs inom EU. Detta medför att det i Försvarsmakten, på olika ledningsnivåer, bör finnas planeringsteam som vid behov kan ingå i EU:s ledningsstruktur och som kan ansluta till staberna såväl vid planering som insats.

Om Sverige utses som Framework Nation åvilar detta ansvar Försvarsmaktens insatsledning (OHQ). Detta ställer krav på strategisk planering och en beredskap för parallellplanering på lägre nivå.



1.3.3.5 Jämförelse ledningsnivåer EU – Sverige

Nedanstående bilder visar några organisationers indelning i nivåer. Det viktiga är att alla organisationer representerar samtliga ledningsnivåer. Vår organisation måste anpassas till dessa ledningsnivåer så att vår planering kan fasa in i den parallella planering som genomförs vid internationella insatser.

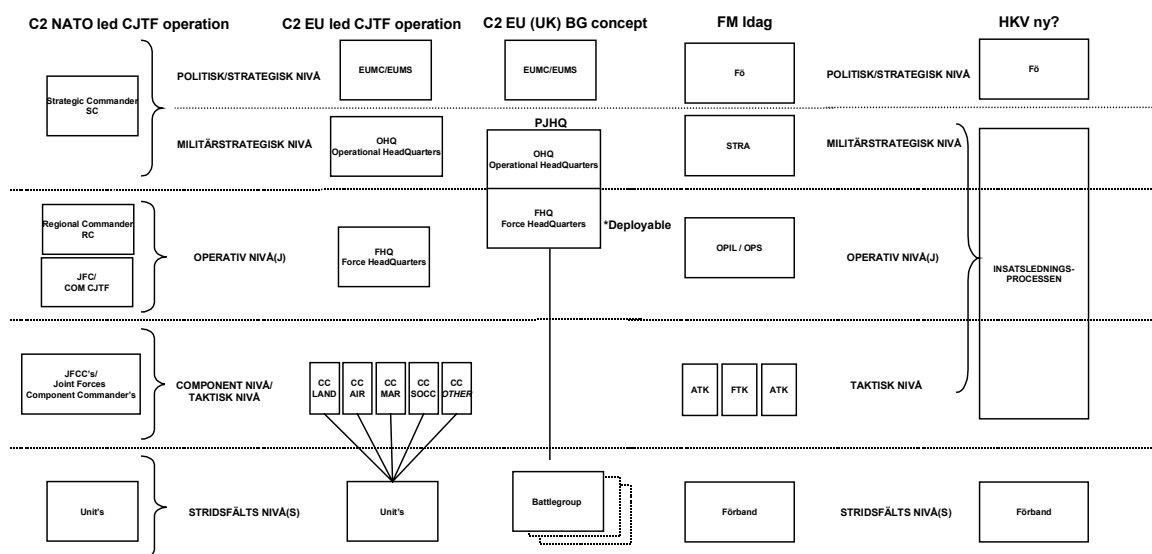


Bild 10: Ledningsnivåer inom ett antal organisationer.

FM utveckling utifrån dagens organisation

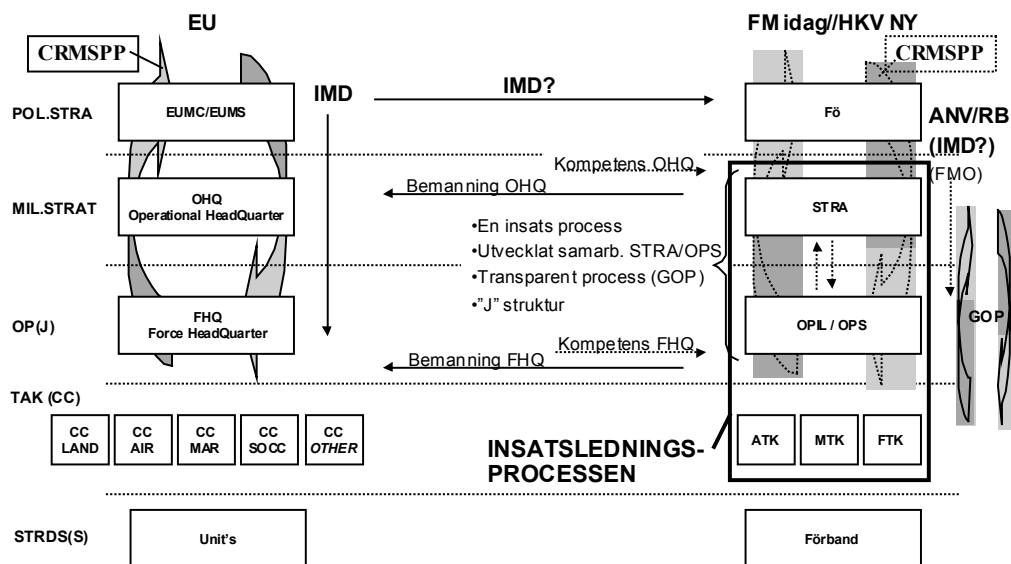


Bild 11: EU och FM ledningsnivåer kopplat till processer.

Insatsledningen i HKV NY bör struktureras så att processerna på olika nivåer sammanfaller med EU:s ledningsnivåer.

### 1.3.3.6 Insatser ledda av NATO eller FN

#### NATO

Planeringen inom NATO pågår kontinuerligt inom en stående stabsstruktur. Vid insats av svenskledad snabbinsatsstyrka under NATO:s ledning krävs att förberedande insatsplanering sker på samma sätt som vid EU-ledda insatser.

#### NATO - PRODUKTER/ÖVERGRIPANDE

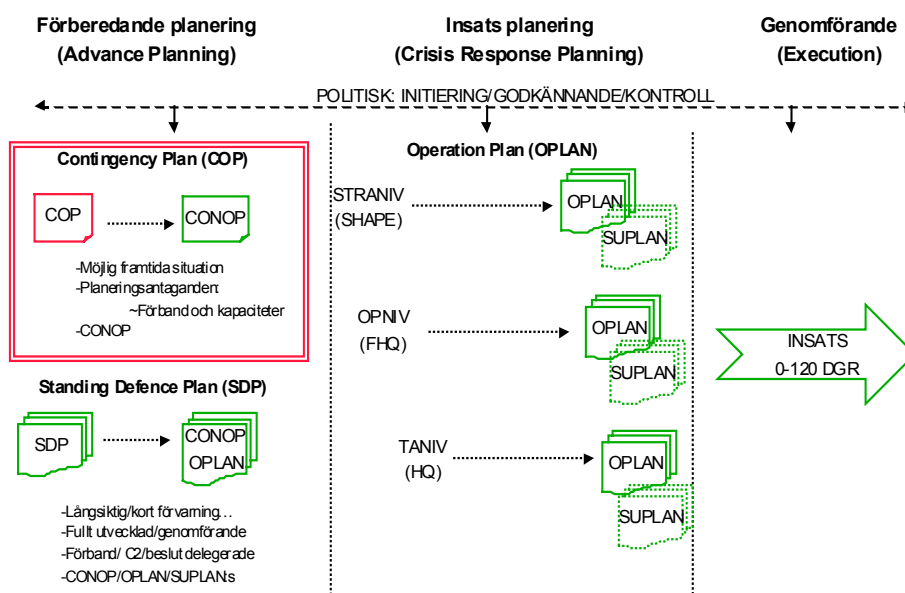


Bild 12: Planeringsprodukter från respektive planeringsfas inom NATO.

#### FN

Inom FN finns ingen egentlig kapacitet för militär förhandsplanering. Den militära representationen består av militära rådgivare till medlemsländernas representationer. I FN-högkvarteret finns generalsekreterarens militära rådgivare med stab och Situation Centre of the Department of Peace-Keeping Operations. Ett arbete har genomförts inom FN för att förbättra möjligheterna till förhandsplanering och beredskap för att i framtiden snabbare kunna reagera på kriser i världen. Detta är dokumenterat i den sk Brahimi-rapporten. Något omfattande genomslag för denna rapport bedöms inte ske inom överskådlig tid.

Multinational Stand-by High Readiness Brigade for United Nations Operations (SHIRBRIG) kan ställas till FN:s förfogande för förhandsplanering på FHQ-nivån. I det fall SHIRBRIG får ett planeringsansvar har Sverige som deltagarnation representation i staben för parallell planering som redan i dag är funktionell.

### 1.3.3.7 Underrättelser

För att kunna svara mot de underrättelsebehov som framkommer vid planering på olika nivåer, så måste det ges tidig inriktning av underrättelsetjänsten då endast ett mindre antal områden bearbetas på sådan nivå att planering på tillgängligt underlag kan ske med kortare varsel.

| EU planering <sup>1</sup> och aktivitet   | Nationell planering och aktivitet  | Inriktning av underrättelsetjänsten   | Underrättelsebehov i Sverige                                       |  |  |
|---|--|---|--|--|--|
|   |  |   | Strategiska  | Operativa  | Taktiska   |
| Planering sker utifrån fiktiva scenarier i utpekade områden.<br><i>Generic Planning</i>             | Parallell Föplan och Oplan.  | Medverkan i milstrat och op planering.  | Hanterbara undbehov av begränsad mängd.                            | Hanterbara undbehov av begränsad mängd.                            | Begränsat.   |
| Ett eller flera områden anses mer troliga för EU-operation.<br><i>Contingency Planning</i>          | Fördjupad Föplan och Oplan, inledande taktisk planering.                     | Milstrat undbedömande, parter och intressenter, handlingsmöjligheter och handlingsfrihet. | Omfattande undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd.   | Omfattande undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd.   | Utökade undbehov, även av detaljerad karaktär.                     |
| Militär insats bedöms som mycket trolig.<br><i>Crisis Responce Planning</i>                         | Kan ske utan föregående advance planering.<br>Parallellplanering till EU MS. | Milstrat och op undbedömande, underlag force protection.                                  | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. |
| OpCdr utses. <i>IMD</i> utarbetas till OpCdr. <i>OPLAN</i> utarbetas. <i>Force Generation</i> sker. | Parallellplanering<br>OPLAN  | Underlag för oplan och taktiskt underlag.   | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              |
| Beslut om insats med bl a svensk BG.  | OPORDER  |   | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              |
| Insatsen påbörjas 10 dagar efter nationellt beslut.   |  | Löpande underlag för FP samt för ev strategisk ominriktning.                              | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              | Begränsat.   |
| Insats 30-120 dagar.  |  | Löpande underlag för FP samt för ev strategisk ominriktning.                              | Mycket stora undbehov, även av detaljerad karaktär i större mängd. | Mycket stora undbehov av mycket hög detaljeringsgrad.              | Begränsat.   |

<sup>1</sup> Se text under rubriken EU:s snabbinsatsstyrkor.

### **1.3.4      *Slutsatser***

Den politiska nivån måste bli mer involverad och aktiv i insatsplaneringen samt följa och medverka i planeringsprocessen.

En avgränsning och prioritering av EU bevakningslista är nödvändig – både inom EU och nationellt. Försvarsmakten bör årligen erhålla uppdrag i regleringsbrevet vilka potentiella insatsområden för krishantering som skall ligga till grund för förberedande insatsplanering. Detta innebär inte att faktiska insatser kommer att begränsas till områden som förutsetts i bevakningslistan. Insatser utanför bevakningslistan kommer att kräva längre förberedelsestid.

En rimlig inriktning är att Försvarsmakten i regleringsbrevet inriktas mot tre till fyra potentiella insatsområden ur EU WATCHLIST. Rör planeringen områden som normalt inte bearbetas av den militära underrättelsetjänsten krävs inriktning minst ett år i förväg innan substantiell planering kan genomföras.

Förberedande planering utifrån ett urval av konfliktområden kräver kontinuerlig underrättelseinhämtning och bearbetning av dessa områden. Detta påverkar i sin tur inriktningen av samtliga delar av underrättelseverksamheten och måste beaktas i den årliga och löpande inriktningen av den militära underrättelsetjänsten. Den militära underrättelsetjänsten måste kunna stödja den strategiska (ÖB, Insatsledningsstaben, Regeringskansliet, EU) såväl som den operativa nivån. Behov av stöd till den strategiska nivån kvarstår oberoende av om den operativa planeringen huvudsakligen hanteras inom ramen för EU (OHQ).

För att kunna utnyttja konceptet med snabbinsatsstyrkor måste alla ledningsnivåer involveras i förberedande planering och pågå kontinuerligt.

Planering på alla tre nivåer (strategisk, operativ och taktisk) kan inte starta samtidigt. Högre nivå måste aktivera sin planering tidigt.

Försvarsmaktens insatsledningsstruktur måste organiseras så att EU:s ledningsstruktur harmoniserar.

Utvecklingen av insatsledningsprocessen måste innehålla kompetens på samtliga nivåer både för planering på nationell nivå och för planering för internationellt deltagande. Processen bör innehålla planeringsteam motsvarande CPT som arbetar löpande med utarbetande av och revidering av insatsplaner. Konsekvensen av detta blir dubbla team och i vissa fall befattningar med ”dubbelhattar”. Personal bör avdelas (öronmärkas) för att kunna delta i planeringsarbete i internationella staber. I vissa staber krävs ständig representation för att tillvarata svenska intressen och förbereda svenskt deltagande. Stabsmedlemmar ur samtliga funktioner och olika nivåer måste avdelas som förstärkningsresurser till EU:s stabsorganisation. Partnerofficerare måste även beredas plats att delta i vår planering på olika nivåer.

Planerings- och ledningsprocesser måste anpassas till EU:s (NATO:s) ledningsmetoder fullt ut i hela Försvarmakten.

Staber och stabsmedlemmar på alla nivåer måste kontinuerligt övas i EU:s lednings- och planeringsprocesser både nationellt och multinationellt.

Det måste finnas lednings- och planeringskapacitet på alla nivåer som kan motsvara EU:s krav (CPT, OLRT). Vad avser tidig planering krävs det framför allt att den strategiska nivån OHQ (Insatsledningsstaben) och FHQ (OPIL med internationellt FHQ) har planeringskapacitet för att genomföra Generic Planning och Contingency Planning. Förutsättningar för att mottaga partnerländers och medlemsländers planeringspersonal måste möjliggöras.

Under perioder då Sveriges snabbinsatsstyrka har beredskap samt tiden före sex månader till ett år bedöms behovet av planeringskapacitet att bli större än vid rutin. När COP utarbetas förutsätts att egna underrättelseresurser kan sättas in för inhämtning av underrättelser, t ex signalspaning, HUMINT m m.

För att kunna bemanna internationella staber (EUMS, OHQ) krävs att relevant kompetens kan avdelas. En beredskap för detta måste byggas in tidigt i planeringsprocessen. Att kunna skicka rätt förberedd personal ökar möjligheten till inflytande för Sverige och möjlighet att inhämta relevant information.

En motsvarande beredskap är nödvändig för att kunna säkerställa nationell kompetens i Stockholm och i insatsområdet (NIC, J2 representation motsvarande).

Den legala statusen för utländska officerares deltagande i insatsplanering och ledning i Sverige måste säkerställas.

#### 1.4 Begreppsförklaringar

|          |   |
|----------|---|
| CMC      | Crises Management Concept   |
| CONOPS   | Concept of Operation  |
| COP      | Common Operational Picture  |
| CPT      | Contingency Planning Team   |
| EU BG    | EU Battle Group   |
| EUMC     | Europeiska Unionens Militär-kommitté  |
| EUMS     | Europeiska Unionens Militära Stab   |
| FHQ      | Force Headquarters / styrkehögkvarter (OPIL)                                |
| HUMINT   | Human Intelligence  |
| IMD      | Initial Military Directive  |
| JOA      | Joint Operation Area  |
| KUSP     | Kommittén för Utrikes- och Säkerhetspolitik                                 |
| MSO      | Military Strategic Option   |
| NIC      | National Intelligence Cell  |
| OHQ      | EU Operational Headquarters / HKV insatsledningsstab                        |
| OLRT     | Operational Liason and Reconnaissance Team                                  |
| OpCdr    | Operational Commander   |
| OPLAN    | Operations Plan   |
| PJHQ     | Parent Joint Headquarters   |
| PSC      | Political and Security Committee  |
| SHIRBRIG | Multinational Stand-by High Readiness Brigade for United Nations Operations |
| SITCEN   | Situation Centre  |

## 2. SR 05 – Vidtagna åtgärder för insatsorganisationens beredskap

### 2.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2005, 2004-12-22, Fö2004/411/MIL m fl:

*"Försvarmakten skall redovisa hur under året genomförd verksamhet har påverkat insatsorganisationens operativa förmåga i olika avseenden. Redovisningen skall avse hur viktigare verksamheter har påverkat viktigare förband eller förbandstyper och vilken effekt detta haft på den operativa förmågan. Redovisningen skall göras enligt bilaga 1 och i övrigt utifrån vad som framgår av regeringens beslut den 8 maj 2003<sup>2</sup> om insatsorganisationens beredskap.*

*Försvarmakten skall i budgetunderlaget för 2006 redovisa vilka åtgärder man vidtagit för 2005 års verksamhet med anledning av regeringens beslut enligt ovan. Redovisningen skall behandla övningsverksamhet, volymer av värnpliktiga och officerare, materielanskaffning samt annan verksamhet som väsentligen påverkas."*

### 2.2 Sammanfattning

Regeringens beslut den 8 maj 2003 om differentierad beredskap har medfört att konkreta åtgärder vidtagits i Försvarmaktens verksamhet från år 2003. Åtgärderna har medfört tydliga konsekvenser för redovisad status i krigsförbanden. Flera av åtgärderna har även vidtagits som en följd av den pågående omstruktureringen av Försvarmakten.

Vissa åtgärder har inte fått fullt genomslag för år 2005 p g a inneboende eftersläpningar i olika system och rutiner, bl a i inmönstringssystem och dirigeringsverksamhet. Många åtgärder har dock redan fått effekt, främst rörande differentiering av utbildnings-/övningsverksamhet och materielunderhåll. Bland dessa kan nämnas :

*Åtgärder avseende pliktpersonal:*

- Kompletterande underlag för värnpliktsbeställning hos Pliktverket.
- Ändrad uttagning i samband med inryckning.
- Reducerad värnpliktsvolym.

---

<sup>2</sup> Regeringsbeslut 5, 2003-05-08, Fö2003/348/MIL, Insatsorganisationens beredskap.



*Åtgärder avseende övningsverksamhet:*

- Påbörjad kraftsamling mot utbildning av prioriterade förband.
- Deltagande i multinationella övningar.
- Ökat inslag av nationella samövningar.

*Åtgärder avseende materiel:*

- Dirigering av materiel och förnödenheter mot förband i hög beredskap.
- Förändrade nivåer på materielunderhåll mot beslutad beredskapssättning
- Ändring av förvaringsprinciper mot beslutad beredskapssättning.
- Fortsatt avveckling av överskottsmateriel.

Sammantaget kommer konkreta effekter med anledning av regeringens beslut 8 maj 2003 att vara fullt ut synliga tidigast 2006 trots att ett stort antal åtgärder är vidtagna med anledning av införandet av differentierad beredskap.

## **2.3 Redovisning**

### ***2.3.1 Avgränsningar***

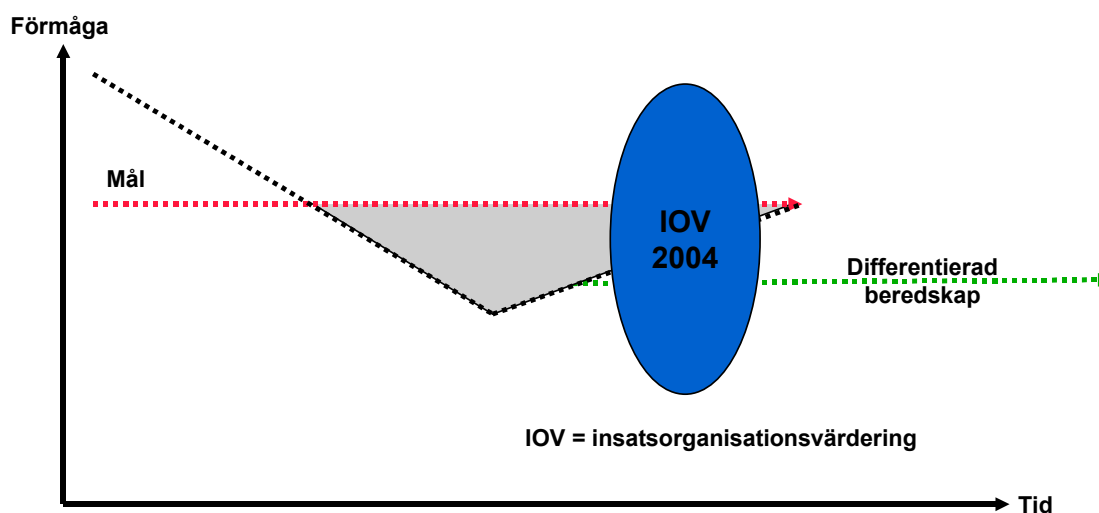
Samverkan avseende uppgiftens omfattning har skett mellan Försvarmakten och Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Uppgiften är tvådelad. Del ett omfattar första stycket i uppgiften och redovisas i sin helhet i Försvarmaktens årsredovisning för 2004 bilaga 1 (HKV skrivelse 2005-02-22, H 23 386:80423) varför endast en sammanfattning om läget i Försvarmakten redovisas här. Del två omfattar redovisning av de åtgärder inför 2005 som vidtagits med anledning av regeringens beslut den 8 maj 2003 om insatsorganisationens beredskap.

### ***2.3.2 Läget i Försvarmakten vid utgången av år 2004***

#### **Allmänt**

Av Försvarmaktens fyra huvuduppgifter är det endast uppgiften att möta ett väpnat angrepp som omsatts till en fiktiv händelseutveckling mot vilken operativa och taktiska krav kunnat bedömas. Uppgiften har hittills ställt så stora krav avseende förbandsvolym och beredskap att övriga uppgifter bedömts kunna hanteras utan att vara dimensionerande för Försvarmakten. Sedan början av 1990-talet har beredskapskraven i detta avseende successivt sänkts i takt med att vår omvärld förändrats.

De hittills gällande operativa och taktiska kraven utgår från den planering som har sin grund i försvarsbeslutet 2000. Den senaste tidens säkerhetspolitiska utveckling, bland annat utvidgningen av EU och NATO, har inneburit att stabiliteten ytterligare ökat i vårt närområde. Successiva åtgärder under försvarsbeslutsperioden, bland annat införandet av differentierad beredskap våren 2003, har negativt påverkat Försvarsmaktens möjlighet att lösa uppgifter enligt den ursprungliga målsättningen. Förhållandet illustrerat i nedanstående figur.



Mot bakgrund av ovanstående uppstår, i Försvarsmaktens interna underlagsframtagning inför värderingen av insatsorganisationen, förhållandet att grundutbildning och materielanskaffning genomförs med goda resultat och väl bidrar till insatsorganisationens förmåga medan den operativa och taktiska värderingen av insatsorganisationen för vissa förband kan peka i en annan riktning. Det huvudsakliga skälet till detta förhållande är att insatsplaneringen utgående från de operativa målen från regeringen och genom hela den militära strukturen ännu inte anpassats mot rådande omvärldsläge i tillräcklig omfattning. Detta förhållande tas om hand inom ramen för försvarsbeslutet 2004, där bland annat uppgiften till Försvarsmakten och kraven på operativa förmågor förändrats. Värderingen av insatsorganisationens förmåga idag är därför gjord med utgångspunkt i gällande krav men med hänsyn taget till dagens säkerhets- och militärpolitiska läge.

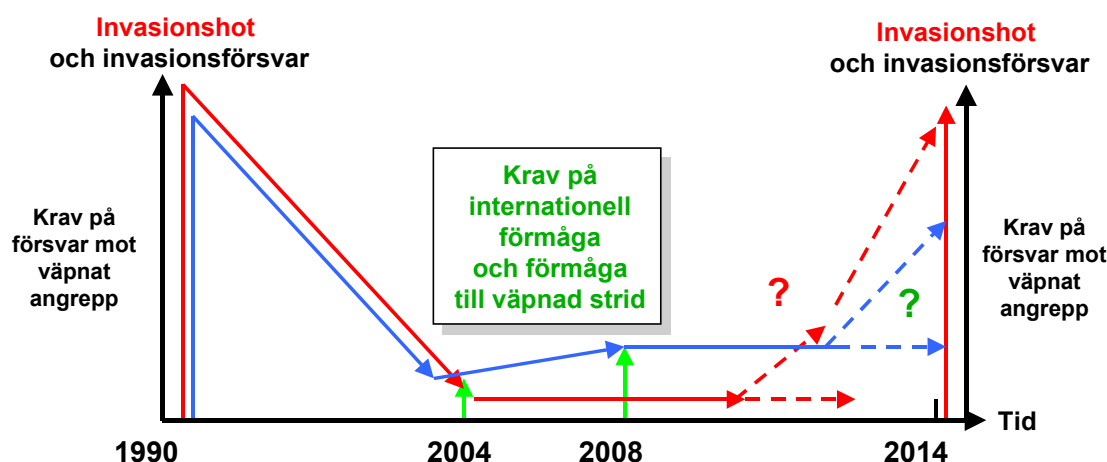
Under senare delen av 2004 har arbetet inletts med att ta fram anpassade och mer flexibla planer för insatsorganisationen. Implementeringen av de nya kraven formulerade i försvarsbeslutet 2004, tillsammans med en mer flexibel insatsplaneringsmodell, bedöms kunna komma till rätta med den rådande obalansen mellan krav och förmåga för insatsorganisationen. Genom en scenariobaserad försvarsplanering kommer Försvarsmaktens förmåga dessutom att kunna värderas inom fler områden än enbart mot ett väpnat angrepp i traditionell mening. Effekten av den nya försvarsplaneringen bedöms kunna påverka resultatet av 2005 års insatsorganisationsvärdering. Värdering av operativ förmåga bedöms därför kommande år kunna ske mot en måttstock som uttryckts i absoluta termer och som inte relateras till aktuellt omvärldsläge.

### **Omvärldsläget och grunden för kraven på Försvarsmakten**

Nuvarande omvärldsläge och säkerhetspolitiska situation, inom vars ramar Försvarsmakten skall kunna verka, är en följd av den europeiska utvecklingen de senaste 15 åren. Sveriges inträde i den Europeiska unionen och dess utvidgning de senaste åren är de enskilt största och viktigaste förändringarna. Det bedöms för närvarande inte föreligga något omedelbart invasionshot mot Sverige. Därmed krävs heller inget lika omedelbart gripbart invasionsförsvar. Försvarsmaktens krigsorganisation har därför kunnat reduceras i mycket stor utsträckning. Inom ramen för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik ökar nu i stället kraven på medlemsstaterna att bidra till en reell krishanteringsförmåga, såväl i vår världsdel som globalt. I den utvecklingen deltar Försvarsmakten fullt ut. Den utvecklingen kräver insatsberedda förband här och nu med höga krav på förmåga i komplexa och svårbemästrade situationer.

Därmed uppstår det förhållandet att Försvarsmakten jämfört med i dag måste vidmakthålla och om möjligt öka sin operativa förmåga utöver vad hotet mot Sverige för närvarande kräver. Samtidigt är även en ökning, utgående från dagens nationella och internationella krav och behov, helt otillräcklig om ett invasionshot återigen i en framtid skulle uppstå. Det beror främst på att antalet förband som organiserats är för få i ett sådant läge. Ett möjligt framtida hot kan emellertid inte bortses från. Försvarsmakten måste därför ha en förmåga att kunna möta en sådan utveckling. Grunden för denna förmåga är att Försvarsmakten vårdar och utvecklar sin unika förmåga i samhället; att kunna föra väpnad strid.

Försvarsmakten skall alltså både klara av effektiva insatser här och nu och samtidigt kunna utgöra en pålitlig grund för försvar av det egna territoriet, ensam eller i samverkan med andra, i en förändrad säkerhetspolitisk situation. Förhållandena illustreras av nedanstående figur.



### Förmågan att lösa huvuduppgifterna samt operativ förmåga

#### *Försvarsmaktens samlade förmåga*

Bedömningen av Försvarsmaktens förmåga att lösa huvuduppgifterna är gjord mot nuvarande säkerhets- och militärpolitiska läge och i förhållande till ställda krav. Under dessa förutsättningar bedöms förmågan att lösa de tidigare fyra huvuduppgifterna som sammantaget godtagbar.

Vår förmåga att möta mer omfattande militära operationer är beroende av successiva anpassningsåtgärder.

#### *Försvara Sverige mot väpnat angrepp*

Försvarsmaktens planering förutsätter att säkerhetspolitisk förvarning erhålls och att erforderliga politiska beslut fattas i tid så att successiva anpassningsåtgärder hinner vidtas om och när hot om väpnat angrepp tilltar. Vår operativa förmåga är vidare beroende av att såväl personal som insatsförband kontinuerligt övas och utvecklas, samt att materielltillförselunderhåll bedrivs i erforderlig omfattning och med tillräckligt god kvalitet.

Försvarsmaktens förmåga att i nuvarande omvärldsläge försvara landet mot ett väpnat angrepp bedöms sammantaget som godtagbar. Vid ett försämrat omvärldsläge bedöms brister inom följande områden utgöra de största begränsningarna: ledning, underrättelseinhämtning och logistik. Dessutom bedöms uthålligheten som begränsande vid operationer i mer än en riktning.

#### *Hävda vår territoriella integritet*

Försvarsmaktens förmåga att hävda vår territoriella integritet bedöms sammantaget som godtagbar. Avsaknaden av ett gemensamt operativt lednings- och övervakningssystem begränsar förutsättningarna för att uppnå en god förmåga. Försvarsmakten följer utvecklingen av EU:s säkerhetsstrategi avseende storskalig terrorism.

#### *Bidra till fred och säkerhet i omvärlden*

Försvarsmaktens förmåga att bidra till fred och säkerhet i omvärlden bedöms sammantaget som godtagbar. Personalens ökade internationella erfarenhet och tillförsel av ny materiel bidrar till att successivt höja denna förmåga. Ledningsmetodik, ledningssystem, materiel och utbildning behöver ytterligare anpassas till multinationella ledningsstrukturer. Den pågående utvecklingen mot mindre förbandsenheter i insatserna kan dock på sikt medföra att tillfällen för svenska officerare att tjänstgöra i bataljons- eller brigadchefsnivån i internationella insatser minskar. Samtidigt minskar antalet tillgängliga befattningar i högre staber för svenska officerare. Denna utveckling kan på sikt få negativa konsekvenser för vår förmåga att bemanna en EU Battle Group och med denna sammanhängande högre staber.

#### *Bidra till att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar*

Förmågan att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred bedöms sammantaget som god. Under året har samverkan med övriga totalförsvarsmyndigheter och Krisberedskapsmyndigheten varit omfattande. En utökad samordning med den civila delen av totalförsvaret, med anledning av det vidgade hot- och riskperspektivet samt en översyn av författningar relaterade till beredskapssystemet och en närmare samverkan med polismyndigheterna, anses dock fortsatt befogad.

### 2.3.3 Vidtagna åtgärder för år 2005

#### Övningsverksamhet och personalvolym

Konsekvensen, inom de efterfrågade områdena, av beslutet om införande av differentierad beredskap är att grunden för den långsiktiga planeringen för enskilda krigsförband ändrats. I det tidigare systemet där de flesta krigsförband hade en hög beredskap prioriterades åtgärder i huvudsak mot de förband som uppvisade störst brister. Vid implementeringen av regeringens beslut om differentierad beredskap valdes de bäst uppfyllda förbanden ut för att ingå i förbandsgrupper med högst beredskap i syfte att minska behovet av åtgärder. Då utbildnings-, övnings- och annan verksamhet i första hand skall inriktas mot förband i de högsta förbandsgrupperna och endast i undantagsfall mot förband i lägre förbandsgrupper innebär detta en omfattande omplanering.

Inom Försvarsmakten regleras övningsverksamhet och underlag för beställning av vänpfiktiga av Överbefälhavarens uppdrag och verksamhetsuppdragen till förbanden i grundorganisationen. Dessa uppdrag har sedan införandet av differentierad beredskap givit en tydlig prioritet åt förbanden i de högsta beredskapsgraderna. Planeringsunderlag för verksamhetsplanering och budgetering (direktiv för uppdragsförslag, DUF), som utges året innan aktuella verksamhetsuppdrag fastställs, utgör grund för beställning av pliktpersonal. Tidsförhållanden för de olika aktiviteterna framgår av bilden nedan.

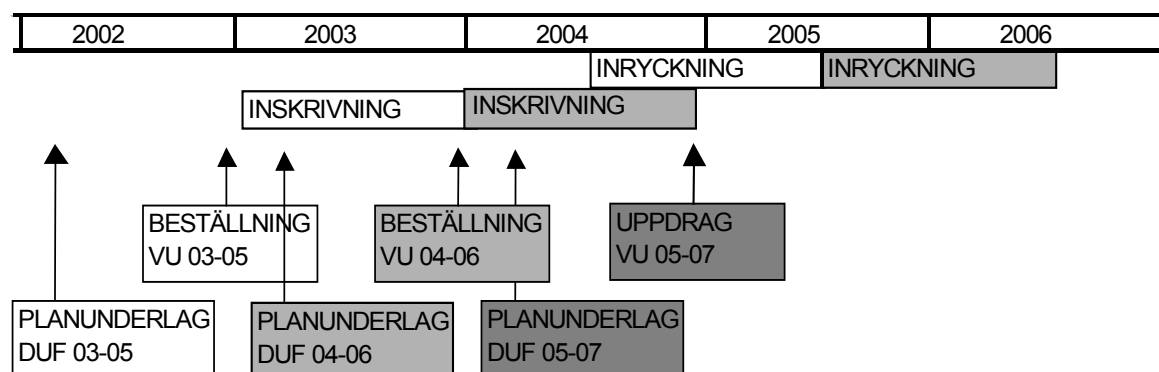


Bild utvisande tidsförhållanden avseende verksamhetsuppdrag.

En beställning till Pliktverket innehåller detaljerade kravprofiler på de vänpfiktiga. Kravprofilerna utgår från målsättningskrav på de förband som avses omsättas aktuellt år. Om pliktpersonalens uttagning förändras, kan detta medföra ett kravunderskridande, vilket kan innebära att utbildningen inte kan genomföras med godkända resultat för den enskilde eller för förbandet. Under tiden fram till att vänpfiktiga med rätt uttagning finns tillgängliga vid grundutbildningsförbanden får utbildningen ibland genomföras med sänkt ambitionsnivå eller mot en annan förbandstyp än vad införandet av differentierad beredskap kräver.

Av bilden framgår att beställningsunderlag för den pliktpersonal som har sin inryckning under första halvåret 2005 lämnades till Pliktverket redan våren 2002. Beställningsunderlag för den pliktpersonal som har sin inryckning under andra halvan av 2005 lämnades till Pliktverket efter att beslutet om införande av differentierad beredskap togs. Underlaget för inryckning under andra halvan av 2005 var därmed fastställt innan beslut om differentierad beredskap fattades. Detta innebär att särskilda åtgärder har vidtagits i de fall aktuella förbands beredskapsättning medfört att behov av grundutbildning utgått, för att ominrikta beställd pliktpersonal till förband med högre beredskapsättning.

Avseende övningsverksamheten medger systemet att Försvarsmakten kan ominrikta verksamheten något snabbare. Planeringsdirektiv för utbildning och övningsverksamhet under 2005 gavs ut under våren 2004. Dock måste hänsyn tas till vilken pliktpersonal och vilken materiel som finns tillgänglig, så att det är möjligt att genomföra önskad förändring.

Deltagande i verksamheter som genomförs inom ramen för partnerskap för fredssamarbetet (PFF) samt andra bi- eller multinationella överenskommelser ingår numera som en naturlig del av den nationella övningsplaneringen. Deltagandet i dessa övningar utvecklar främst vår förmåga i internationella operationer men bidrar även till utvecklingen av våra nationella övningar. Behovet att öva i internationella sammanhang är också delvis en följd av införandet av differentierad beredskap, eftersom införandet av det nya beredskapssystemet bland annat medförde att färre värnpliktiga utbildas varje år och deltagande i internationella övningar ger en möjlighet att kunna öva i övningar med tillräckligt stort antal deltagande förband.

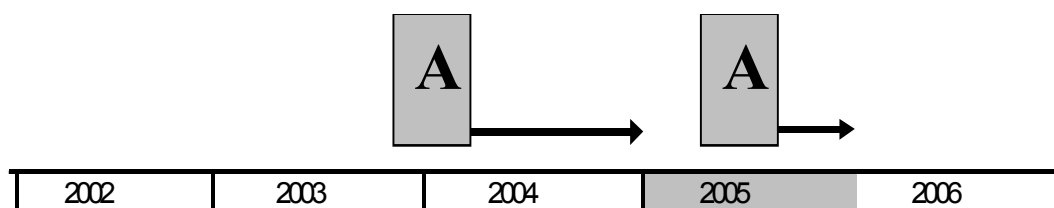
Grundutbildning av förband eller delar av förband som ingår i förbandsgrupper med lägre beredskapskrav har trots ambitionerna med differentierad beredskap genomförts och kommer även fortsättningsvis att behöva genomföras. Detta beror på att utbildning i vissa fall måste genomföras i syfte att bibehålla kompetenser inom särskilda områden. Detta sker mot bakgrund av kravet på att Försvarsmakten skall kunna utveckla förmåga på lång sikt mot framtida hot och risker. Ett annat skäl till fortsatt utbildning är att andra enheter med högre beredskapskrav behöver dessa funktioner för att kunna fungera under grundutbildning.

Inga särskilt riktade åtgärder har vidtagits för att förändra officersvolymen med anledning av införandet av differentierad beredskap.

### **Materiel**

Åtgärder inom materielområdet kan delas upp i omedelbara åtgärder och åtgärder på längre sikt. Omedelbara åtgärder omfattar främst förändringar av förvaring och fördelning samt förändringar av nivå på underhåll av den befintliga materielen.

Fördelning av materielen styrs via årliga aviseringar (A) av insatsorganisationen. Aviseringen av den insatsorganisation 2004, som beslutades maj 2003, genomfördes i december 2003. Som grund skall åtgärder då vara vidtagna inom ett år från aviseringen. Den avisering som skulle gjorts december 2004 är flyttad till mars 2005 på grund av konsekvenser av försvarsbeslutet 2004. Under 2004 har kompletterande aviseringsdirektiv i form av prioriteringar inom insatsorganisation 2004 givits ut.



*Bild utvisande aviseringstidpunkter.*

Förvaringen av materiel differentieras i enlighet med den nya beredskapssättningen. De förband som har höga krav på tillgänglighet skall ha all materiel, utom sådan materiel som kräver särskild förvaring av bl a säkerhetsskäl, förvarad förbandsvis för att en snabb mobilisering skall kunna ske. Materiel avsedd för förband i lägre beredskapsgrader förvaras i stor utsträckning samlat materielslagsvis i så kallade central- eller arsenalsförråd för att underlätta en kostnadseffektiv hantering.

Materielunderhållet har också differentierats, så att de högst prioriterade förbandens materiel givits högst krav på materiell status och tillgänglighet. För de lägst prioriterade förbanden har endast åtgärder vidtagits i erforderlig omfattning för att undvika materielförstöring.

Under tiden från införandet av den differentierade beredskapen har avveckling av överskottsmateriel varit prioriterad. Denna prioritering har ibland skett på bekostnad av åtgärder riktade mot insatsorganisation 2004.

Effekten av långsiktiga åtgärder kommer först i senare skeden. Exempel på långsiktiga åtgärder är omplaneringar av materielbeställningar, ändringar av ingångna beställningar eller leveransavtal samt avveckling av materielsystem mot bakgrund av Försvarsmaktens förändrade uppgifter.



### **2.3.4 Sammanfattning av viktigare åtgärder inför 2005**

Nedan följer en sammanfattning av de viktigare åtgärderna som vidtagits med anledning av införandet av differentierad beredskap. Ett mer omfattande och detaljerat underlag återfinns i årsredovisningen för 2004.

#### *Åtgärder avseende pliktpersonal:*

- Kompletterande underlag för värnpliktsbeställning hos Pliktverket.
- Ändrad uttagning i samband med inryckning.
- Reducerad värnpliktsvolym.

#### *Åtgärder avseende övningsverksamhet:*

- Påbörjad kraftsamling mot utbildning av prioriterade förband.
- Deltagande i multinationella övningar.
- Ökat inslag av nationella samövningar.

#### *Åtgärder avseende materiel:*

- Dirigering av materiel och förnödenheter mot förband i hög beredskap.
- Förändrade nivåer på materielunderhåll mot beslutad beredskapssättning.
- Ändring av förvaringsprinciper mot beslutad beredskapssättning.
- Fortsatt avveckling av överskottsmateriel.